EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

VSTUPNÍ ČÁST

Název komplexní úlohy/projektu

Literární teorie

Kód úlohy

ČJ-u-4/AD73

Využitelnost komplexní úlohy

Kategorie dosaženého vzdělání

M (EQF úroveň 4)

Vzdělávací oblasti

ČJ - Český jazyk

Vazba na vzdělávací modul(y)

Škola

Vyšší odborná škola a Stř.průmysl.škola, Gen. Krátkého, Šumperk

Klíčové kompetence

Kompetence k učení, Kompetence k řešení problémů, Komunikativní kompetence

Datum vytvoření

30. 09. 2019 17:59

Délka/časová náročnost - Odborné vzdělávání

Délka/časová náročnost - Všeobecné vzdělávání

8

Poznámka k délce úlohy

Ročník(y)

1. ročník

Řešení úlohy

individuální, skupinové

Doporučený počet žáků

1

Charakteristika/anotace

Komplexní úloha je naplněním jednoho z modulů tvořících celek a může být použita buď jako součást učiva literární výchovy v tradičním historizujícím chronologickém pojetí, anebo jako literární učivo, jež je tomuto pojetí alternativou. Tematické pojetí modulů a komplexních úloh umožňuje strukturovat literární učivo tak, aby vzdělávací oblast Umění a kultura mohla naplňovat vlastní účel, tedy aby se žáci zabývali spíše literaturou než vědou o literatuře. Komplexní úlohy mají strukturu výsledků učení, které si žáci průběžně osvojují prostřednictvím různých témat. Takové pojetí komplexních úloh umožňuje učitelům volit témata, která mají různý potenciál zaujmout žáky v různých oborech vzdělávání a zajistit přitom osvojení dovedností potřebných k vykonání maturitní zkoušky. Komplexní úloha se zabývá literární teorií a reflektuje jednak výstupy odpovídajícího RVP, jednak požadavky na vědomosti a dovednosti uvedené v dokumentu Katalog požadavků zkoušek společné části maturitní zkoušky (platný od školního roku 2017/2018).

Obsah:

1. umělecký text, jeho funkce a dělení;

2. literární druhy a žánry;

3. tematika a kompozice uměleckého textu;

4. umělecké jazykové prostředky.

Ve výuce lze také využít jakýkoli umělecký text podle výběru učitele/žáka.

JÁDRO ÚLOHY

Očekávané výsledky učení

Žák:

- rozezná umělecký text od neuměleckého;
- vystihne charakteristické znaky různých literárních textů;
- klasifikuje konkrétní literární díla podle základních druhů a žánrů;
- uplatňuje znalosti z literární teorie při rozboru textu.

Specifikace hlavních učebních činností žáků/aktivit projektu vč. doporučeného časového rozvrhu

- práce žáků s texty umělecké povahy
- řešení pracovních listů s výňatky uměleckých textů (možné i podle ind. výběru učitele)
- řešení souborů úloh (podle individuálního záměru učitele)
- tvorba textů umělecké (i neumělecké) povahy podle konkrétního zadání učitele
- prezentace textů vlastní tvorby žáků

Hodinové rozvržení uvedených bodů provádí učitel podle individuálního záměru.

Metodická doporučení

Komplexní úloha je řešena v celém rozsahu jako pracovní sešit či cvičebnice a respektuje tak požadavek na provázanost teoretické úlohy s praktickým vyučováním. Kombinuje dosavadní zkušenosti žáků, nové teoretické poznatky a jejich praktické využití v samostatné či skupinové práci žáka. Předpokládá roli učitele jako průvodce a koordinátora jednotlivých fází učení.

Způsob realizace

práce žáků s texty umělecké povahy;

řešení pracovních listů s výňatky uměleckých textů (možné i podle ind. výběru učitele);

řešení souborů úloh (podle individuálního záměru učitele);

tvorba textů umělecké (i neumělecké) povahy podle konkrétního zadání učitele;

prezentace textů vlastní tvorby žáků;

Organizační forma výuky je teoreticko-praktická a probíhá v reálném pracovním prostředí – učebna.

Pomůcky

PC s možností připojení na internet, dataprojektor, příslušenství umožňující žákovské prezentace, pracovní listy s výňatky uměleckých textů, teorií a úlohami praktického cvičení, testové úlohy + záznamové archy.

VÝSTUPNÍ ČÁST

Popis a kvantifikace všech plánovaných výstupů

Ad Očekávané výsledky učení:

a) rozezná umělecký text od neuměleckého

- porozumí základním rysům uměleckého textu

b) vystihne charakteristické znaky různých literárních textů

- prokáže porozumění užitým jazykovým a kompozičním prostředkům výstavby uměleckých textů
- rozpozná specifické prostředky prozaického, básnického a dramatického jazyka uměleckých textů

c) klasifikuje konkrétní literární díla podle základních druhů a žánrů

- identifikuje literární druh uměleckého textu
- rozliší různé žánry uměleckých textů
- porovnává dva a více textů z různých úhlů pohledu

d) uplatňuje znalosti z literární teorie při rozboru uměleckého textu

- interpretuje umělecký text po stránce formální i významové
- vyslovené názory a závěry obhajuje vhodnými argumenty podpořenými odbornou terminologií literární teorie
- vyjadřuje vlastní prožitky z tvorby (i četby) vybraného uměleckého textu
- využívá přečtený text k práci s jinými druhy textu

Kritéria hodnocení

Vzhledem k tomu, že jde o problematiku ověřovanou během maturitní zkoušky (didaktický test a ústní část), je pro vhodné ověřování v rámci přípravy možné využít tematických testových nástrojů s jednoznačně stanovenými kritérii hodnocení – uzavřené či otevřené typy úloh didaktických testů včetně příslušného bodového ohodnocení.

Dále je doporučeno maximálně využít samostatných vystoupení (všech) žáků ve třídě dle struktury zkušebního schématu společné části maturitní zkoušky včetně učitelem řízené diskuse – zejména využití prvků formativního hodnocení. Doporučená hranice úspěšnosti testových úloh i vystoupení je 44 %.

Doporučená literatura

Odpovídající RVP

Katalog požadavků zkoušek společné části maturitní zkoušky (aktuální verze)

Kostečka, Jiří: Český jazyk pro 4. ročník gymnázií. Praha, SPN, 2003.

Kostečka, Jiří: Do světa literatury jinak. Praha, SPN, 1995.

Martinková, Věra: Teorie literatury netradičně. Praha Trizonia, 1995.

Prokop, Vladimír: Čítanka k dějinám literatury od starověku do počátku 19. století. Sokolov, Ok Soft, 2003.

Rut, Přemysl: Menší poetický slovník v příkladech. Praha, MF, 1985.

Vlašín, Štěpán: Slovník literární teorie. Praha, ČS, 1984.

Poznámky

Základním vstupním předpokladem je osvojení očekávaných výstupů RVP ZV v oblasti literární výchovy. Jde zejména o ty výstupy, jež se týkají práce s texty umělecké povahy a základy literární teorie. Komplexní úloha nepředpokládá předchozí znalosti z oblasti literární historie.

Obsahové upřesnění

VV - Všeobecné vzdělávání

Přílohy

- Dokumentace-z-overovani-KU_Literarni-teorie.docx
- Zaklady-literarni-teorie.docx
- pracovni-list-1_Literarni-teorie.docx
- pracovni-list-2_Literarni-teorie.docx
- pracovni-list-3_Literarni-teorie.docx
- pracovni-list-4_Literarni-teorie.docx

Materiál vznikl v rámci projektu Modernizace odborného vzdělávání (MOV), který byl spolufinancován z Evropských strukturálních a investičních fondů a jehož realizaci zajišťoval Národní pedagogický institut České republiky. Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Pavel Mareš. *Creative Commons CC BY SA 4.0 – Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.*